

Menno's boekenkast is weer terug op zijn originele plek

door Tom Blok

Aan de Kraaienlaan 36 woonde in de jaren 30 de schrijver en polemist Menno ter Braak. Ik kwam daar achter toen wij het huis van de vorige eigenaar in 2007 kochten. Als 'oud'-leraar Nederlands, vond ik het wel wat, wonen in een schrijvershuis. Nadat we gesetteld waren ben ik eens op 'onderzoek' uitgegaan. Menno ter Braak was in zijn tijd een man van invloed; hij was oprichter van het literaire blad 'Forum', journalist bij het Vaderland en hield ook tot ver na zijn dood in 1940, de gemoederen nog flink bezig. Met name W.F. Hermans maar ook Frits Bolkestein had een stevige mening over hem.

Genoeg spannende ingrediënten voor een onderzoekje. Na wat speurwerk op het internet ben ik ook de kruipkelder ingedoken. Ik hoopte op een literaire schat natuurlijk. Ter Braak had een hele duidelijke mening over Hitler en zijn kornuiten en heeft daar veel over gepubliceerd. Mogelijk had hij voor zijn dood nog wat manuscripten in de kelder verborgen. Daar vond ik slechts een half vergane doos met een werkschoen erin, de bovenkant van een sigarettendoosje van het merk Turmac en een flessendop van een melkinrichting. Op het internet had ik gelezen dat Krijn ter Braak (acteur en bedenker van het programma 'Zomergasten') een directe neef van Ter Braak is. Hij ging graag in op mijn uitnodiging om mijn 'schat' te bekijken maar ook het huis, waar hij nog nooit was geweest. Hij vertelde dat in de werkkamer een flinke boekenkast had gestaan van ca. 14 meter planken die volledig vol stond. Van al die boeken die hij had geërfd was nog

bekend in welke volgorde ze hadden gestaan. Boeken die Ter Braak allemaal van kritiek in de kantlijn had voorzien. Boeken met persoonlijke opdrachten erin die hij van grote schrijvers (Marsman, Greshof, du Perron) uit die tijd heeft ontvangen. Krijn vertelde dat veel deze mensen ook in dit huis op bezoek zijn geweest en hebben gelogeerd (ik werd steeds enthousiaster). Zo is er een foto van Marsman en Ter Braak hier in de achtertuin. Hij vertelde ook dat hij bezig was met een website waarop al het werk en correspondentie van Ter Braak voor iedereen ter beschikking zou worden gesteld. Deze is er inmiddels en zeer de moeite waard (www.mennoterbraak.nl).

Kortom een hele leuke middag die mij veel verder onderzoeks- en leesplezier heeft opgeleverd.

Met Krijn zijn we regelmatig contact blijven houden en paar jaar geleden belde hij me gehaast op en vroeg of ik geïnteresseerd zou zijn in de gratis af te halen boekenkast van Menno maar ik moest wel snel beslissen want hij stond bij de huidige eigenaar in de weg die 'm weg wilde gooien. Deze boekenkast was nadat de weduwe van Ter Braak op last van de Duitsers het huis moest verlaten, naar de goede vriend van Menno, D.A.M. Binnendijk gegaan waar hij altijd in de familie was gebleven. Nu was het echter een obstakel geworden en was hij terecht gekomen bij het antiquariaat Fokas hier in den Haag. Een dilemma dus: de boekenkast had voor mij een grote historische waarde en wat zou het prachtig zijn die weer op zijn originele plek terug te zetten. Anderzijds was hij groot en waarschijnlijk ook niet al te mooi en daar kwam nog bij dat Claudia niet enthousiast zou zijn over deze nieuwe aanwinst.

'Ja' was mijn antwoord waarop Krijn me het adres gaf waar ik m kon afhalen. Hij was inderdaad groot en lelijk. Van dik hout zaagt men planken. En uit planken bestond deze enorme boekenkast. Thuis er mee aangekomen zag ik de blik van Claudia maar ik hield vol dat als we de kast zouden schilderen, het een pronkstuk in huis zou zijn. Met wat pijn in mijn hart is ie geschilderd (er zaten nog punaises in die door Ter Braak er in zijn gedrukt) en hebben we 'm in vol ornaat op zijn originele plaats terug gezet. Later heb ik nog een originele foto erbij op de kop kunnen tikken waarop Ter Braak aan zijn bureau voor de boekenkast zit. Voor mij is de cirkel helemaal rond en zit ik 65 jaar later aan een bureau op een plek waar ook een man zat die van grote invloed is geweest tijdens het interbellum maar ook later de gemoederen nog aardig heeft bezig gehouden en dat met de originele boekenkast achter me!